

BAJTÁRSI

LEVÉL

1964. XVII. évf. 2. sz. levél 11. oldal Utrecht, 1964. II. 14.

1 9 6 4. CSENDŐRNAP.

BAJTÁRS AK!

Testületünknek az idén tizenkilencedik születés és ünnep napját töltjük az emigrációban. Ezekben az órákban mindnyájunk lelki szemei előtt megjelenik a láthatatlan kürtös és megszólal az Imajel. A szibériai sarkvidéktől az Alpok keleti hágóig megjelölt és jeltelen sírokban Bajtársaink sokasága alussza örök álmát. HŐSOK, VERTANUK és ALDOZATOK voltak valamennyien. Azóta közel két évtized telt el. Tizenkilencszer virágzott ki hantjaik felett az akác és a havasi gyopár, ugyanannyiszor borult sirjaikra fehér halotti lepelként az első hóesés. Mi, életben maradt Bajtársak hősi életáldozataikra gondolva, mély hódolattal hajtjuk meg számukra a megemlékezés láthatatlan zászlaját lelkünkben.

A m.kir.Csendőrség kanadai emigrációja hagyományosan és csoportonként meghonosodott szokások szerint tartotta meg ezideig minden esztendőben ezt a napot.

BAJTÁRS AK! Egyben és egyenként kérek minden Bajtársat, hogy az idén is a régi lelkesedéssel tartsuk meg Testületünk megemlékezési ünnepét. Legyen ezen nap -miként eddig is volt- a megemlékezéseken kívül bajtársi szeretetünk és összetartozásunk eleven forrása. Felkérem a csoportvezető Bajtársakat, hogy az ünnepségek lefolyásáról rövid beszámolót sziveskedjenek küldeni, hogy azokat tovább jelenthessem, mint kanadai munkánk bizonyítékát.

Örömmel jelenthetem a Bajtársi Közösségnek, hogy közel husz esztendő, hétköznapi gondjaink és az előrehaladó évek ellenére is szellemünk töretlen. Azok a Bajtársaink, akik lélekben megmaradtak annak, akik voltak: töretlen hittel járják azt az egyenes utat, amit már közel husz esztendeje taposunk.

Ennek az utnak részünkre három alappillére van:

- 1./ Rendületlen hűség a befogadó új Hazához.
- 2./ Ragaszkodás régi szenvedő Hazánkhoz és Testületünk hagyományaihoz.
- 3./ Munka a szeretet, a kölcsönös megbecsülés és bizalom alapján Testületünk itteni emigrációs életében.

Ez a hármas célkitűzés mutatja részünkre az egyenes és helyes utat. Kérjük Isten segítségét -most a közelgő Csendőrnapi alkalmával is-, hogy ezen uton járhassuk az Ur 1964-ik esztendejét.

A B.L. Szerkesztősége már régebben Csendőrkönyv kiadását tűzte ki célul. Erre vonatkozólag már közlemények jelentek meg s bajtársi levelezés is volt. Megelőzőkre hivatkozva felkérem a csoportvezető Bajtársaimat, hogy most a Csendőrnapi alkalmával vessük fel ezt a kérdést újra Bajtársaink előtt.

BAJTÁRS AK! Mindenkit szeretettel kérek, hogy hassunk oda, hogy az idei Csendőrnapi is legyen gyümölcsöző bajtársi szellemünk ápolására. Legyen előttünk elszólitott Hőseink szelleme, s járjuk "HIVEN- BECSÜLETTEL-VITEZÜL" a magyar csendőr kálváriás, de célhoz vezető utját.

Bajtársi szeretettel:
DEME LAJOS sk.szkv.szds.
MKCSBK, kanadai ter. vezető.

MAGYAR CSENDŐR INDULÓ.

Édes hazám, magyar róna,
 magyar erdő, magyar vég!
 Téged járlok éjjel-nappal,
 télen-nyáron nagyon rég.
 Népem biztonságát őrzöm
 megrendíthetetlenül.
 Érted élek, érted halok,
 magyar népem egyedül.
 Érted élek, érted halok,
 hiven, becsülettel, vitézül!

oooOooo

Szikulusz.

EGY ARANY VITÉZSÉGI ÉREM ÉS EGY LOVAGKERESZT TÖRTÉNETE.

/Az 1964-es Csendőrnapra/

Lassan 20 éve már, hogy csendőrök szállták meg a Vereckei szorosot s napokon át harcolórsbe bevetve tartották fel a százszoros tulerővel támadó szovjet hadsereget; míg tizedérei apadt és a Kárpátok előterében kivérzett honvédségünk berendezkedett az utolsó erődöbve: az Árpád vonalba.

A fenséges Kárpatokban, Alsóverecke alatt huzódik a Keleti Beszkidek, ezen a részen a Kicsérka és a Buzsora vonulata. Nem messze innen egy kicsi falucska Vezérszállás, hol honfoglaló Árpád apánk tartotta első pihenőjét...

A Buzsora déli lejtőjén, viharvert óriásfenyők alatt egy kis tisztáson számtalan, jeltelen katonasírt nőttek be a kárpáti piros vadvirágok... Ezek a hős fiúk csendőrök mind, alusszák a Hősök örök álmát, köztük pihen Sarudy László zászlós, a m. kir. Ungvári Csendőr Tanzászlóalj 1. századának II. szakaszparancsnoka...

Róluk szól a történet, olvassátok Bajtársak, emigráns magyarok, felnőttek és fiatalok, s emlékezzetek!

1944. október 6. Este 11 óra... A csendőr-kürtös az imát fujja... 260 rohamsisakos csendőr féltérdre ereszkedve, a vasfegyelem pompájában bucsuzik Ungvártól. Az alvó város csendjébe beharagos a csendőrök bucsuja... Aztán felzognak a nagy motorok s a gépkocsioszlop elindul, a város békésen alszik tovább... loo kilométerre északkelet felé viszont villamlík, zug, morajlik a front...

Sarudy László zászlós ebben a pillanatban érkezik vissza a laktanyához. Rohan az őrséghez, aztán a riadótérre. A zászlóalj elment s ő, ki az indulás óráig tartó várakozásának unalmában csak pár percre kerékpározott ki a városba bucsuzni egy barnahajú kislánytól, vagy valami fontosat írni Debrecenbe csendőr alhadnagy édesapjának, ki tudja? - lemaradt.

A csapatszállító gépkocsioszlop három óra késéssel futott be a frontról s ő, a fegyelmezett alantos tiszt, és a rendhez szokott előljáró súlyos hibát követett el: nem tartózkodott emberei mellett s ithonmaradt! Sarudy László szegyenében fejét csapkodja, sóhajtozik s mint az élő lelkiismeret, azonnal cselekszik! Kerékpárra ugrik és indul a zászlóalj után...

Az ismertetett rövid szóbeli parancs szerint a zászlóalj Munkácson és Szolyván át Polenáig s onnan a 13-ik hadosztály harckörletébe ment.

Ungvár-Munkács 40 km., Polenafürdő ujjabb 30! Egész éjjel tapossa a pedált, és nem azért velt többszörös KISOK bajnok Debrecenben /én is onnan ismerem/, hogy mire a nap eléri a délet, ne jelentkezzen századparancsnokánál: vitéz Toldy századosnál... Ezzel jóvátette hibáját is!

Sarudy zászlós éppen jókor veszi át szakaszát! Alsóverecke községben folyik a harc s egyre hevesebben támad a szovjet! Még ki se pihente magát a 80 km-es éjjeli kerékpározás után, mire szovjet páncélosok törnek át a falun, s tulhaladnak a Sarudy szakasz védővonalán... Sarudy azonnal intézkedik!

Emberei összecsavart nyeles kézigránát-köteget dobnak a két harckocsi hernyótalpa alá, mindenki fedezi magát s a fülzsongattól robbanások után leszakadt talpaikkal megállnak a páncélosok... Sarudy zászlós kirántja pisztolyát, s vad elszántsággal a páncélosokra ugrik, a lö-

réseken és más nyílásokon keresztüllöve teszi ártalmatlanná az ellenséges harckocsik legénységét...

Aztán szovjet gyalogság támad, egybefolyik a géppuskák zakatolása, de az ellenség nem tudja a falut elfoglalni, a csendőrvédők ellenállásán megtörik ereje...

Lovass próbacsendőr tizedes és Földes szakaszvezető kiemelnek egy szovjet géppuskát, és vállalkozásukból zsákmányolt fegyvereket hoznak...

Másnap a harc tovább folyik s parancs szerint az esti szürkületben a század visszahúzódik a Buzsora magaslatára, s védelmi állásba megy az Árpád vonalban...

Hajnalban már az Árpád vonalat támadja a szovjet... Aknavető robbaja, akná és gránátok zugása, alacsony támadó szovjet repülőgépkötelek zavarása után megindul a szovjet gyalogság támogatása...

A Sarudy szakasz most kedvezőtlen területet véd! A vonal nyílt, fák nincsenek, s csak a jól kiépített futóárkok és az ellenség felé lejtő terep jelentenek biztonságot.

A hadosztályhoz lőszerutánpótló kérelem érkezik: fogytán van a csendőrök lőszere. A hadosztály nem rendelkezik Manlicher tölténynyel, nekik is igényelni kell...

A csendőrök kézigránáttal tartják magukat s itt-ott hallatszik még 1-1 lövés... A szovjet megbátorodik és támad, sullyal a Sarudy szakaszra! Tarjáni őrmester golyószórójában még van egy tár. Hagyja, hogy az ellenség támadjon, a szovjet katonák egy horhosban közelednek... Tarjáni közvetlen közelről nyit tüzet, s szinte megsemmisíti az ellenséget... De nincs több töltény! Egy-két közelharc után a század kénytelen feladni a védőállást, s visszahúzódni egy cserjésbe.

A hadosztálynál tetőfokra lép az izgalom! Az ellenség uralja az Árpád vonal egyik szakaszát!...

Hajnalra megérkezik a lőszerutánpótlás. A csendőrök betárolnak. Toldy százados Láczy-Szabó László főhadnagynak adja át a századparancsnokságot. Toldy a hadosztályhoz megy és a testvérszázadot kuttatja, majd rádiótáviratokat küld el segítségért kér...

Jön a szigorú parancs: a csendőr század minden áron vissza kell foglalja az Árpád vonalat!

A szakaszparancsnokok rohamra készítik elő embereiket. Láczy-Szabó főhadnagy óráját nézi... Még 1-2 perc s a roham megindul!...

4 golyószóró egyszerre nyit tüzet! A század felugrik! Rohanni kell, tisztás és nyílt terep, emelkedő!

Sarudy zászlós az élen rohan, s egyszer csak elterül a fűben... Két csendőr odaszalad, láblövést kapott, erősen vérzik... Felemelik szakaszparancsnokukat s vinni akarják vissza, csak el innen mielőbb, ebből a tűzorkánból!... Egy éles csattanás, Sarudy zászlós életét ontja ki egy szovjet lövedék, halántéklövést kapott...

De a támadás sikeres! A század erősen tért nyert! Tarjáni őrmester rohan az élen! Uristen, most segíts! Mint vad puszták óriása, úgy ugrik fel az Árpád vonal tetejére és lö, szur minden ellenségre! Egy más után dobja gránátjait! Emberei beérik! Eszeveszett küzdelem! A Láczy szakasz is betör! Oldalt a Jeres szakasz is eléri a vonalat... Vagy 10 perces kemény kézitusa, dolgoznak a puskaagyak! De a vonal a miénk! Tarjáni őrmester is összeesik, egyszerre kap lövést és egy akna-repeszt a hátába...

Hirvivő száguld jelenteni: "Az Árpád vonal a miénk! A csendőr század sikeres rohammal visszafoglalta!"

A hadosztály megkönnyebbülten sohajt fel! A csendőr század tisztázta a veszélyes helyzetet...

Tarjáni őrmestert ott viszik lefelé... Csillik szakaszvezető elesett, Dobos főtörzsőrmester súlyosan megsebesült... Órákig tart, míg tisztázódik a helyzet, 1 napig, míg eltemetik a halottakat... Tarjáni vonalában és környékén 84 szovjet halottat számolnak meg, köztük több tisztet.

És lent a Buzsora aljában, a kis tisztáson, óriásfenyők árnyékában pihen Sarudy zászlós és vagy 40 csendőr... Sirjukon az árva rohamsisak, fejüknél nyírfakereszt... Ők Hősök voltak mind, híven, becsülettel és vitézül a Hazáért mindhalálig!

Sarudy László zászlóst a 7/II. zászlóaljparancsnok a Magyar Érdemrend Lovagkeresztjére a hadiszalagon kardokkal terjeszti fel.

Tarjáni őrmester vöröskeresztes mentőautón ér a szolvyai tábori kórházba. A vérvesztéségtől eszméletlen... A kórházi ágyon tér magához s kis mosoly suhan végig meggyőzött arcán, amint hallja, hogy a csendőr roham sikeréért és kiválóan vitéz, példaadó magatartásáért, a Magyar Arany Vitézségi Érem-re terjesztették fel...

A század még lo napig tartja az Arpdá vonalat, néha kétségbeeső körülmények között... Minden nap újabb és újabb sirok gyarapodnak lent a völgyben... Aztán felsőbb parancsra visszavonul a csendőr század... Új keserű feladatok várnak rájuk, a román árulás következtében az Alföld szélén a szovjet...

Utolsó utjuk a friss temető mellett visz el. A háboru poklában megkérgesedett szívé csendőrök könnyes szemmel bucsuznak a síroktól: -"Zászlós ur, még visszajövünk!"-...

Kövendy károly.

oooOooo

CSENDŐR ARCOK.

5.

Kumibácsi.

- Jónapot, Kumibácsi! Mit csinál?-
- Szép idő van, Matyika.-
- Nem nehéz az a fűrészelés?-
- De a jövő héten itt lesz megint az eső.-
- Milyen szépen szalad a fűrész a fában!-
- Igaz van, az idén sok az eső.-

Ez a párbeszéd egy dunántúli laktanyában hangzott el úgy a 20-as évek végén a nős altiszti lakásban lakó szakaszparancsnok és a szintén a laktanyában lakó szárnyparancsnok 4 és 1/2 éves fia között. Mintha az a közismert társalgás ismétlődött volna meg, amit két süket folytatott egy vizparton illetéknéppen: -Adjon Isten jónapot.-Fódozom a csónakot.-Hát az öreg hol maradt.-Még a tavaly kilyukadt.-

A különbség a csendőrlaktanya udvarán lezajlott társalgásban csak abból állott, hogy ez nem volt versebe szedve, és nagyot-halló csak az egyik fél volt. A másik fél jól hallott, csupán a gyerek makacságával ragaszkodott a maga tárgyköréhez. És mindkét fél szórakozása csodálatosan kielégítő volt. A köztük fennálló barátságagnak nagy volt a mélysége és őszintesége. Csekélységek azt nem zavarhatták.

De a szolgálatot sem, mert Kumi alhadnagy, a szolgálatát rossz dobhártyája ellenére is kiválóan ellátta. Azzal a kötelességtudással, azzal a hűséges, becsületes, mindig helytálló gondolkodásmódjával, amelyet egyszerű magyar paraszti környezetéből hozott magával a tollas kalap alá! Meghallott ő mindent, ami a közbiztonságra fontos volt!

Hatalmas, alig kisé máj meggörbült természetével a Török-Ferenc-i csendőr példaképe volt. Hajlottságára nem annyira a kor volt irányadó, mint inkább mindaz, amit egy hosszú csendőri pályáján kiállott. Jelleme azonban olyan egyenes maradt, mint a jegynye! Tisztelte, becsülte őt alárendeltje, előljárója egyaránt.

Nagyothallása nem tette félszeggé. Bár előfordult néha, hogy oktatás közben egy-egy határozott mimikával, de halkan adott helytelen feleletet is elismert, ami a fiatal csendőrnemzedék arcára ugyan derűt csalt /elvégre minden egyes csendőr fellépését határozottság kell, hogy jellemezze, namegastán az oktatást jó kedvvel kell kiállani, nehogy bárki is azt gondolhassa, hogy az egész csak arra való, hogy az előljáró a szörnyen fölényes tudását fitogtassa/, de elég volt egy ilyen jelenet a szárnyparancsnok jelenlétében, hogy a kedélyességnek ez a megnyilvánulása egyszersmindenkorra megszűnjön. A sznypk. ugyanis utánajárt a gyenge hallás eredetének, s megtudta, hogy ott a horvát határszélén, ahol Kumi mint őrsparancsnok éveken át működött, az első világháborút követő elem-bertelenedés időszakában, amikor minden tekintélyt leráncigált a fékevesztett csőcselék, őrskörletének immáron egy vadonatúj műállam polgárává vált salakja kegyetlenül elverte és ilyen állapotban átdobta az új határon ezt a kemény magyart. A sérüléseket kiheverte az elpusztíthatatlanul szívós szervezet, csupán a dobhártya fizetett rá.

Nem akadt többé csendőr, aki az öregem mosolygott volna, ha "melléhallott", s még a bizonytalan feleletet is hangosan kivágta mindenki, amikor a sznypk.-tól megtudták e fogyatékoság eredetét. Mert hát csendőr és megértés, tisztességtudás, fegyelem, önuralom, ragaszkodás, megbecsülés, az egy volt mindig!

Szerette a gyerekeket. Magának négy szép lánya és egy ikerbőből megmaradt fia volt. A legkisebb a családban. Így érthető a szynpk. fiával való zavartalan barátsága is.

E meleg barátság körébe tartozik egy kedves jelenet is. Ugyan- is a szárnyparancsnok szigorúan ügyelt arra, hogy csendőrei tekintélye avatatlanok előtt csorbát ne szenvedjen. Így Matyikának is tiloa volt az udvaron való tartozkodás, amikor az őrs gyakorlatozott. Márpedig i- lyenkor egy kis ügyetlenség is előfordulhat és idegen füleknak nem való gyakorlótéri kifejezés is elhangozhat.

A gyerek mindig unszolta az ilyen tekintetben könyörtelen apját, hogy ő is nézhesse a gyakorlatozást. Az apja azzal nyugtatta meg, hogy ha majd kardot, puskát viselhet s próbacsendőr lesz, gyakorlatozhat ám annyit, hogy a kedve is elmegy majd tőle.

Minden megfontolatlanúság magában hordja a nemkívánatos kö- vetkezményeket. Karácsonykor bádog kardot és dugós puskát kapott a prűcső- várományos. S egy alkalommal mit lát az iroda ablakán át a szynpk.: cse- metéje puskájával, kardjával felszerelve, fején egy papircsákó, azon meg gyakorlatozáson. Kumibácsi áthatatos maradt és a fiatalurat eltanácsol- ta onnan. De amikor a szynpk. megjelent és Kumibácsi a szokásos jelen- tést teszi, a kölyök már ott állt a balszárnyon s szabályosan kivágta a puskával tisztelegj-et. A szynpk. csupa remegő ajkat és vonagló arcot lát maga előtt; az egész vonalban csak egy arc volt halálos komolyság- gal merev. Ez a lemenőágbéli közvetlen férfirokonáé volt.

A szynpk. ráförmed a kölyökre: -Hogy mersz ilyen csinálni? -Édesapám mondta, hogy ha kardom és puskám lesz, én is kivonulhatok. - Ta- karodj azonnal a szobádba! -

Hogy a szynpk. kölykén bosszankodott-e jobban, avagy önmagán, azt a kérdést hagyjuk nyitva. Tény az, hogy Kumibácsi egy atyaián jósa- gos tekintete átsegítette felborzolt kedélyállapotán.

Hogy Kumi csendőr volt minden porcikájában, szerényen köte- lességtudóan, mi sem jellemzőbb erre, hogy egyszer, amikor egyik őrsre meg- lépésére gyalogolt, őrizetbe vett és az illetékes őrsre kísért egy csa- vargót. Ő, a szakpk.úr! A csavargó a keleti határon lépett be jogtala- nul, ki birt kerülni csendőrt, rendőrt, csak Kumibácsit nem a nyugati ha- táron. Viselt dolgaival jó egy hétig foglalkoztatta az őrsöt. Kumibácsi viszont lényegesebben kevesebb ideig.

Testi fogyatékossga miatt az őpk. isk. házfelügyelője lett. Ezt a tisztségét is a neki természetes kötelességtudással látta el. E sorok írója sokszor találkozott vele reggelenként, amint szeges botjával a laktanya környékén a papírhulladékokat szedegette fel. E műveletet én pillanatfelvétél-eknek neveztem, amin az öreg jófízüen nevetett.

Nyugdíját azonban, csendőrsors, nem sokáig élvezte. Csodála- tos, de csendőr nem bírja a kötelesség és felelőség nélküli életet!

A második világháborúban hősi halálával követte fia is, nép- szerűen: Muci, mint már repülő szakaszvezető. Áldott legyen emlékük!

Drága Kumibácsim! Sok-sok emléket idézel fel bennem. En csak egy párat soroltam fel. Inkább kérek valamit Tőled, hiszen a Te szívedet kimeríthetetlennek ismertük hazaszeretetlen, csendőri erényekben!

Ugy-e vigyázzol reánk? Hogy sohase feledjük csendőri köteles- ségünket! Sohase feledkezzünk meg a magyar tisztességről! És minden tö- rekvésünk a Szabad Magyar Haza legyen, s Népeink biztonsága!

Ottfőnt Te hűséges szíveddel és józan eszeddel többet látsz, mint mi. Ugy-e erőt adsz nekünk?!

Most egyelőre Isten Veléd!

Utolsó szárnyparancsnokod:

Szikulusz.

oooOooo

Magyar apa! Meg tudnád-e tanítani fiadat a "Talpra magyar"-ra, és tudja ő, hogy ki, mikor és miért írta ezt?

oooOooo

Az ebédutáni borozgatás, beszélgetés közben feltűnt, hogy az egyenként elosonó zenekar-tagjait nyomtalanul elnyeli a közeli cserjés. Mihály bátyám magához intette a primást, aki a titkot nyomban feltárta;

- Ah! Gazd' u am, ilyen pörkölt még a törökbsa országában is megér egy kis pihenőt. - Azzal csendesen ő is elballagott a cserjés felé. Mindnyájan jókedvű nevetésben törtek ki és talán ez űzte el a béresgazda haragját.

Özsonnatájt kocsi gördült az udvarba, melyen apám bátyja érkezett meg a családjával. Találkozásuk szép emlék marad egész életemben. Mihály bátyám alkalmasnak találta az időt, s a muzsikusokat a szerszámjaikhoz parancsolja. Hamarosan muzikaszóba vegyült énektől lett hangos a tanya.

Javában folyt a tánc, ének, amikor apám a kezét a szívére szorította. Elképedve néztük színváltozását, míg anyám orvosságért futott: vizes ruháért. Mihály bátyám pedig sürgetően adta azonos nevű fiának a parancsot, hogy fogjon kocsiába és mielőbb hozzon orvost. A fogat indulni akart, amikor apám feltekintett, s határozott hangon visszarendelte azt azzal a megokolással, hogy fájdalma megszűnt, másnap orvoshoz megy. És, hogy mindenkit megnyugtasson, koccintásra emelte poharát és belekóstolt a borba.

"Jóból is megárt a sok!" mondja a közmondás. Vacsorátájt én is úgy éreztem: alig bírtam állni a lábamon, s nehéz volt a szemeimnek nyitva tartása. Elernyedten kapaszkodtam édesanyám karjába, aki sietett velem a lakásba, s a megszokott dúdolásával hamarosan mély álomba ringatott.

Reggel rettenve ugrottam ki az ágyból, mert a nagy csendben úgy tűnt nekem, hogy apám, a muzikászó csak álom volt... Igen nagy kő esett le a szívemről, amikor megpillantottam apámat a konyhában.

- Siess öltözni, megyek veled az iskolába, biztatott mosolyogva, majd látván, hogy nem értem, kiegészítette: - "Illó, hogy a tanító urat köszöntsem és a tudomására adjam, tegnap miért hiányoztatok Sándorral".

Mesgyéről-mesgyére kacskaringózva értünk az iskolához, hol tanítónk nagy örömet fejezte ki apámnak a harctérről történt visszaérkezése felett, s utána apám eltávozott!

A távolság miatt, mint mindig, több társammal az iskolában ebédeltünk. De ezen a napon nem nyultam az ebédemhez, nem esett jól egy falat sem. Mindig az járt az eszemben, hogy vajjon az orvos meggyógyítja-e az apámat? S amikor elérkezett a tanítás vége, elsőnek repültem ki az iskola ajtaján. Futottam hazáig és lélegzetfójtva kérdeztem:

- Édesapám, az orvos?...

Karjába kapott és egypár meglóbálás után ezzel nyugtatott:

- Azt mondta, ha jó tanuló leszel, hamarosan meggyógyulok.

Furcsa orvosság gondoltam, de az orvos dolgába nem avatkozhatom. Hamiskásan és sértődötten kérdeztem:

- Hát nem vagyok jó tanuló? -

Nevetett, majd szavainak mutatójával nyomatékosan adva figyelmeztetett:

- Ne feledd, a jó eredményt nehezebb megtartani, mint megszerzni! -

Ertettem is meg nem is, de azért magambízatosan válaszoltam.

- Nem félek én attól, különösen azért nem, ha az apámnak

orvosság! - Kitért belőle a jókedv, karom megragadva futott velem az édesanyámhoz és boldogan mondta el a nagy elhatározásomat. Ettől az időtől kezdve a szívem nem láttam vizes ruhát, de a szekrénytetején szomorúkodó gyógyszeresüveg a gyanumat táplálta.

Vasárnapokon a cselédséggel együtt a városba mentünk, mert édesapám elveszítettnek minősített minden ünnep- vagy vasárnapot, amelyen szentmisén nem vehetett részt. Minden szombaton az ifjú Mihály írta fel mindazok nevét, akik másnap a városba szándékoztak menni és reggel a fogatokat - a lélekszámhoz arányítva - előállította. A fogatok városi lakásunk udvarán kötöttek ki, ahol újból felgyegettek kik, hány óra tájban szándékoznak hazamenni, s a fogatok ahhoz igazodva indultak vissza.

Vasárnapokon rendszerint városi rokonainknál ebédeltünk, így szereztüm tudomást arról, hogy családfánk igen terebélyes. Ha a rokoni látogatás elmaradt, a magunkkal vitt ebéd elfogyasztása után siettünk a

város nevezetességeit megnézni. Egy-egy emlékmű, vagy szobor előtt, édesapám elmondta annak történetét kiegészítve azzal, mi célja velem szemben a magyarázatának. Többször mentünk moziba, sőt szorakozás végett vendéglőbe is.

Rokonaim közül Teréz nagynéném, édesanyám nővére, igazságszerető, gyöngéd jószívűségével nyerte meg vonzalmamat a legjobban, de férjét és a két maganfajta gyermeküket is sok jutulajdonságokkal áldotta meg az Isten. Legszívesebben hozzájuk mentem, de mintha a sors ellenem esküdött volna, a legritkábban őket kerestük fel, s így ők is minket. Ennek oka felől többször érdeklődtem édesapámtól, édesanyámtól, de könnyed kézlegyintés után csak annyit mondtak: "majd láthatod még sokszor őket, csak meg ne und!" Nem értettem a dolgot, de csak vártam, mikor láthatom őket gyakrabban.

Hosszu, kövér búzakalászokat ringatott a nyár kezdetén a szellő, amikor kezünkben az elemi iskola 4. osztályának vizsgaeredményével boldogan törtéttünk Sándorral hazafelé. Édesapám a tanya sarkánál várt, s amikor meggyőződött arról, hogy másodiknak végeztem ezen osztályt, magához ölelt és azt mondta:

-No fiam, megkapod érte a jutalmat!- Aztán Sándort dicsérte meg a megszerzett 4. helyezéért.

A jutalom megígéréseivel apám dongót dugott a fülembe, s mindennap vártam, lestem mivel lep meg, de a meglepetés igen késett.

Napokkal később már elkekeredve gondoltam arra, hogy az apám megfélekedezett ígérteéről és ezt szomorúan adtam elő édesanyámnak azzal, hogy az ígérteből a mai napig nem láttam még egy rozsdás bugylibicskát sem.

Anyámat a bizalmatlanságom igen elkekerítette, és szigorú hangon utasított rendre:

-Ne légy türelmetlen! Ha megígérte, megkapod! Az ajándék úgy szép, ha meglep bennünket!

Harmadnap valóban meglepett, amikor aztán édesapám egyik nap korahajnalban ébresztett. Almosan néztem körül, de az a rendkívüli, hogy felöltözve állt mellettem, kimosta szememből az álmot és kiugrottam az ágyból. Csak ekkor adta tudtomra, hogy vásárba visz bennünket. Harmadiknak édesanyámat gondoltam és értelmetlenül bámultam Sándorra, aki abban a pillanatban felöltözve betoppant. Hirtelen eszembe ötlött és Sándorra mutatva kérdeztem:

-Ő is?...-

-Ő is...gondolom együtt neked is szebb lesz a vásár.-

Hirtelen úgy átöleltem a derekát, hogy hallatszott csontjaim ropogása. Gyors öltözködés után elfészkelődtünk apám mellett a kocsinak ülésén, s a hajnali pirkadatban teljes örömünkre a fogatunk elindult.

Vásárban még nem voltunk, így bizony az oda történt belépésünk pillanatától édesapámnak igen komoly dolga akadt velünk. Ámulatunk, bámulatunk közben, a zsufolt tömegben hol engem, hol Sándort veszítette el. De nem is csoda, volt ott bámulnivaló! Az egyik sátoros véges-végig tele szebbnél-szebb ruhákkal, csizmákkal, cipőkkel és cifrábnál-cifrább papucsokkal, mamuszokkal. A másik tele tarkábbnál-tarkább rőfösáruval, melyet úgy hánytak-vetettek, mértek, húztak-vontak az árusítók, mintha az a sok szép szövet manként potyogott volna le az égből. Aztán a mézeskalácsosok?... Istenem! Akkora mézeskalácsszívek csüngtek-lógtak ott, közepükben kistükörrel, hogy talán még az elefántnak is nehéz lett volna egyet is a keblében hordani? Es ez, mind-mind semmi volt ahhoz, ahogyan a bazársátor elébünk terpeszkedett. Valósággal tále kincccsal, elnéztük volna egy hétig. Csak úgy csillogott-villogott a nekünkvaló sok szép csecsebecsétől. Majd ki esett a szemünk úgy bámultunk, amikor édesapám hangja felrezzentett:

-Válasszatok valamit!-

Püleinknek nem akartunk hinni, bambán néztünk apámra, aki látta kételyünket, s szavait megismételte. Sándor élelmésőbb volt, egy szép piros-bugyellárisra az ujjával rábökött.

-Hát te?- nézett rám apám. Választani itt? gondoltam és elszorult szívvel kértem:

-Tessék választani, mert én nem tudok.-

-Piros-bugyelláris?...Felcsillant szememből olvasott és nyomban kifizette a két bugyelláris árát. Nem mertem a zsebbe tenni, mert ilyen nagy vásárba ki tudja?... meg azt, hogy miből van? Hátha elolvad? A két markomba szoritottam, és a nagy tolongásban meg-megnéztem meg van-e még?

Ugy éreztem, hogy az én jó apám velem szemben igen nagylelkű volt a piros-bugyelláris megvásárlásával, s a föld majd kicsuszott alólam, amikor apám az egyik csizmasátorban nekünkvaló sarkantus csizmák között keresgélt, majd két párat lekasztott, s biztatott próbáljuk fel. Még Sándor sem mert utánuk nyúlni. A mester azonban tréfát nem ismert. Leerőszakolt a kéznél volt sámlira, lerántotta lábamról a bocskort és gyerünk! Gyurta-furta lábam a sarkantus csizmába. De bezeg a segéd sem volt rest! Ő pedig Sándort vette kéz alá, s pillanatok alatt nyalka, sarkantus csizmába állítottak bennünket édesapám elé.

-Jó-e?- kérdezte apám, miközben nyomkodta lábamfejen a csizmát. Mit érthettem én abból? Hiszen még gondolni sem mertem arra, hogy egy ilyen szép, kecses, sarkantus csizma ne legyen jó? Sietve ráfeleltem hát;

-Jó bizony!-

Megbizonyosodás végett aztán le és fel járatott s még egyszer körül nyomkodta csizmamát, aztán Sándorét, s majd a mesterrel folytatott egypárszori árucsökkenő tenyérbe-csapás után a csizmák árát kifizette.

A sátorból kilépetve azt sem tudtam volna megmondani, hogy én vagyok-e én? Azért nem, mert akinek már volt sarkantus csizmája az tudja, hogy a kezdet-kezdetén mit jelent abban járni? Hát még vásárban, a nagy tömegben? Löktek jobbról, löktek balról, amikor ugysis botlottam a sarkantujukban. De pangásuk vigasztalt, s az, hogy a vásárból hamarosan kiérünk.

S amig bánatomat az öröm váltogatta, nem győztem apám jószívűségét csodálni. Hiszen csak a városi főjegyző ur fiának a lábán láttam életében egyszer sarkantus csizmát, s még almodni sem mertem arról, hogy majd valaha... nemcsak nekem, hanem még Sándornak is lesz.

Ilyen gondolatokba mélyedve arra döbentem, hogy egy másik sátor előtt álló apám lábai elé az árusítók nagy halom vasalt felsőruhát dobáltak mennydörgő hangos dicséret közben. Nevetve csodáltam meggondolatlan könnyelműségüket, s csak azon vettem magam észre, hogy az egyik árus valami érthetetlen szépet duruzsol a fülembé és már kísér is a sátorba. Gondolatnyi idő alatt lerántotta a kabátom, s villámgyors mozdulatokkal kossuthzsinoros ünneplőt adott rám és apám elé állított. Szép volt, nagyon szép és simán feszült rám, a szívem majd meghasadt érte. De hirtelen arra gondoltam, hogy édesapáimnak már így is sok pénzébe kerültünk, az árusok pedig igen értenek ahhoz, hogy kieroszakolják zsebéből a pénzt. Benőmben harag lobban és gyors mozdulattal nyúltam az ünneplőhöz, hogy magamról ledobjam, mert már akkor úgy éreztem, égeti a hátam. Apám valamit megsejtett, mert sietve hozzám jött, s szinte kérlelőn szólt.

-Ne bánts! Hiszen ezert hoztalak a vásárba, - és mosolyogva megcirógatta a fejemet. Ez igen boldoggá tett, s a karját, mintegy nagy darab aranyat szoritottam magamhoz.

Az árusítók minderről tudomást sem vettek és már Sándorra is ráhúzták a kossuthzsinóros kabátot, miközben az egyik, karral, röffel már is mérte hozzám a nadrágot. Végül a halomban hevert sok közül kirántott egyet, s miután nyájas szavak kíséretében leültetett, leteremtette lábamról a csizmát, utána a nadrágot és ügyes kézmozdulatokkal rázott az általa kiválasztottba. Csak akkor láttam, hogy az igazi műrekek, az elejébe varrott virágsujtásokkal és a piros zsinorral övezett széles ellenzőjével. S ahogyan passzolt minden porcikámra! Még illyent? valóban álomban sem láttam, s kezdtem azon törni a fejem, miként lehet az, hogy ezek az ügyes emberek, az elkészített műrekekjeiktől, pénz ellenében oly szívesen megválnak? Nem töprengtettem tovább, mert Sándor már újra öltözve állt mellettem. A szép ruhában alig mertem megmozdulni, s szégyenkezve néztem a nagy tükörbe, melyet az egyik segéd oly készségesen tartott elém. Apám komoly arccal nézett végig rajtam és hozzáértően igazított itt-ott a ruhán, majd kérdezte:

-Jó-e?-

Hát erre igazán csak azt felelhettem, hogy: -Nagyon jó!-

Sándor is hasonlóan válaszolt, így kezdetét vette a tenyér-be csapkodó alku is, és amikor apám fizetett, boldogan vettük utunkat a kocsink felé.

A virsli sütőgetőkhöz érve apám elmosolyodva kérdezte:

-Szeretitek-e a tormás-virslit?-

Erre aztán igazán kimeresztettük a szemünket, majd Sándor igyekezett tisztázni a kérdést:

-Mi az?-

-Hát amit itt sütnék.-

-Hát a szag csiklandozza az orrom, de...- nézett apámra os-

tobán.

Apám pillanatok alatt egy-egy kiscipót nyomott a markunkba, melynek kettévágott testéből jókora frissen sült virsli kandikált ki, tormával vastagon fűszerezve. Olyan felséges szag áradt belőle, hogy véteknék tartottam beleharapni. Sándor más véleményen volt, dörzsölgette ugyan az orrát, de nagyokat harapott belőle. Gusztusos harapásait jó étvágyal én is kezdem utánozni.

Érthető okokból, a virslis sátor mellett söntés volt. Az utolsó falatot meg le sem nyeltem, három pohárba sör került elének az asztalra, s csak akkor éreztem, hogy roppant szomjas vagyok. Ehségünkön, szomjunkon csillapítva, jókedvűen indultunk haza!

oooOooo

/Polytatjuk/
B.76.

DICSERETEK KIHIRDETÉSE.

A MKCSBK. Vezetője díszes okiratban a következő Bajtársakat megdicsérte: "Fekete László szakaszvezetőt, Canada. Mint a torontoi csendőr csoport kiváló, lelkes és áldozatkész tagja példaadóan jár elől a közösségi élet fejlesztésében, a bajtársi együttérzés ápolásában és vezetőinek támogatásában, ezért az önzetlen magyar lélektől vezérelt magatartásáért."

"Balassa Benedek szakaszvezetőt, Canada, Toronto. Állandó lekötöttséget igénylő életkörülményei ellenére magyar lélekkel, példaadó lelkesedéssel és segítő készséggel áll Csoportvezetője mellett közösségi és bajtársi életünk fejlesztésében és ápolásában."

"Dakó Pál szakaszvezetőt, Canada, Toronto. Közösségi és bajtársi életünk fenntartása, ápolása terén magyar szívvvel, lelkesedéssel, töretlen munkakedvvel végzett, a többi Bajtársaknak is példátadó tevékenységéért és Csoportvezetőjének hűséges támogatásáért."

"Demetrovics Dezső századost, Canada, Toronto. A csendőr hagyományok megőrzése és a bajtársi szellem ápolása terén éveken át tanúsított példátadó magatartásáért."

"Dávid József, tb. csendőrt, Sao Paulo. A magyarságtudat és a bajtársi szellem fenntartása, ápolása terén mindig tanúsított példás magatartásáért, hűségéért és áldozatkészségéért Önnek, mint Testületünk igaz barátjának Közöségünk nevében és a magyar feltámadás rendületlen hitében hálás köszönetemet, teljes elismerésemet és dicséretemet fejezem ki."

"Szövetes Sándor őrmestert. Mint a hamiltoni csendőr csoportnak egyik legrégebb és lelkes tagja, több mint egy évtizeden át, magyar szívvvel, bajtársi lélekkel és hűséges szeretettel támogatta a csop. hazafias munkáját, emellett a magyar egyházi életben is mindenkor szószólója volt a magyar nemzeti gondolatnak."

"Kerekes Albert szakaszvezetőt. Mint a hamiltoni csendőr csoportnak mindenkor hűséges tagja a csoport összejöveteleit és nemzeti megmozdulásait erkölcsi- és jelentős anyagi támogatásával segítette."

"Gál Ferenc szakaszvezetőt. Mint a hamiltoni csendőr csoportnak mindenkor hűséges tagja ragaszkodó bajtársi szeretettel járt elől a csoport összejövetelein és hazafias megmozdulásaiban, példátadó magatartásával hathatósan elősegítette a csendőr bajtársi szellem ébrentartását és ápolását."

"Papp Ferenc szakaszvezetőt. Mint a hamiltoni csendőr csoportnak hűséges tagja a csoport összejöveteleit és hazafias munkáját állandóan támogatta, magatartásával nagyban elősegítette a vezetés munkáját s vele a bajtársi szellem ébrentartását."

+

Ezuton is köszönettel nyugtázzuk az Ön. . . . hozzájárulását a B.L-re segélyalapra.

KÖZLEMÉNYEK, SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

A magyar csendőri Szikulusz név alatt kitűnő cikkeiről is ismert kiváló bajtársunk szerezte, zenekarra és zongorára is hangszerezte! Nemcsak a szövege nagyon jó, hanem a zeneszakértők által ilyennek bírált dallama is.

Talán későbbi időben hanglemezzre vesszük, hogy annak lejátszása utján hallhassák és élvezhessék azt a szabad világban szétszort Bajtársaink és Barátaink. Ez még csak terv, melynek megvalósítása körülményes. A csoport-vezetők, de a szorványian élő egyes Bajtársak vonatkozó hozzászólásait, véleményét kérjük ide eljuttatni f.évi május hó 1-ig.

A "Bajtársi Levél" e száma késedelmesen azért jelenik meg, mert a szerkesztőt éppen február 14-én operálták régóta kínzó betegségének megszűntetése végett. Csaknem össze volt már állítva e lappéldány, amikor is február 11-én a kórházban uredő helyet el kellett foglalnia. Mégis kiadásra kerül ez utólag, mert úgy gondolom, hogy az abban foglaltak időtállóak, maradandó értékűek s majdan emigrációs bajtársi életünk folyamatosságának bizonyítékai.

Dajka István tőrm.bajtársunk f.évi január hó 31-én házasságot kötött Özv.Listné, szül.Janotte Annelleivel Nyugatnémetországban. Igaz örömmel gratulálunk az új házaspárnak, legyenek olyan megelégedettek egész életük tartama alatt, mint frigyük megkötése alkalmával! Isten áldásai kísérjék földi életüket!

Nyugat- ausztraliai csoportvezetőnk értesítése szerint: "Uj testvérünk érkezett! Örömmel és szeretettel közlöm, hogy Varró Miklós kedves Bajtársunknak örömeiben osztozunk, amikor feleségének hosszú évek után végre sikerült a vasfüggöny mögül, a kommunista uralta Hazánkól kijönnie és 18 esztendő után elfoglalhatta helyét a férje oldalán. Midőn Varró Miklósét minden itteni Bajtársam és Családjuk nevében szeretettel köszöntöm, ugyanakkor arra kérem, hogy legyen és maradjon meg ez idegen országban is a magyarság hűségese képviselőjének." Csatlakozunk a csoportvezető kívánságaihoz és tiszta szívval kívánunk a Varró családnak minden jót! /Szerk./

Ungvárról egy anyagot szállító szerelvénnyel indult 1944. október hónapban, Dunaszerdahelyre irányítva. A vagonokba az ungvári gazdasági hivatal anyagán kívül, magán ingóságok is voltak bepakolva, köztük egyik alhadnagy bajtársunké 14 nagy ládában. A német S.S.-ek, Kassán átbárcázták a szerelvényt Belgrádba, ahol az azt kísérő csendőrök jelenlétében a vagonokat feltörték, az ingóságokat elvették.

A szerelvényt kísérő, illetve annak sorsáról tudó Bajtársak értesítsék: Hangodi Istvánt, 21. Campbell St. Queanbeyan, N.S.W. Australia.

A csendőri karácsonyi akcióról a beszámolót - erre vonatkozó egyes értesítések hiánya miatt - a következő számunkban közöljük!

BAJTÁRSÁK! FIGYELEM! A B.L. címe megváltozott! Uj címünk: OrNSTEIN singel 25. Utrecht. Holland.

ooo0ooo

H A N D S C H R I F T - K É Z I R A T. ADRESS-CIM: B.L.Szerkesztősége. **UTRECHT.** OrNSTEINSINGEL 25. Nederland. Europe

Drukkerij!
Printed Matter!
Périodique!
Drucksache!

Heer
Mr. Dr. Béla Re k t o r
Msr. P.O.Box 784.
Herrn. Presidio of Monterey, Calif.

U. S. A.

